

מסורת הש"ס

א) קדושין יג: מנחות ד: קטין סוף פ"ג ירוש' חגיגה פ"א הלכה א, ט) מנחות דף ט:;
א) נקדושים ה: כה, ושי"ג, ד) לקמן ט:;
ט) תמורה יז: (ז עמוד ב, ו) קדושין דף יג:;
ח) פרק ד ה"ג ע"ש, ט) ירקא י' ע"י רש"ק, ט) נעמי' כ"ד לקמן מה, על הגליון בתוספות ד"ה ואתא, ו) ירקא גרבה פרק טז הלכה ה-ד.

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה מדינה וכו' חזן מחטאת ופסח מיהו אשם דלא חלי:
ב) ד"ה משנה וכו' מחטאת ופסח מקדו:
א) ד"ה מחטאת וכו' דקרבן לל' ואתי י נמחק:
ד) ד"ה ר"ל מהלך פסח ה: פתחה חזן נפקא:

גליון הש"ס

גכ" איל ר"א בצינו, ע"י (מדה) (יומאל) דף ט ע"כ מוס' ד"ה (ו)ר"א:
שם עולה תוביה, ממה ל' גס טעם לרביה נכסים וכו' דעלת טוף ויחב א"כ א"ך פרכין עלה מה לעולם ש"ט בצינור טעם עולה טוף אינה בצינור וכו' דעם עולה חלמה כצנור הכי נמי דעם דעם עולה טעמה נכסים וכו'קטין:
[תוס' ד"ה תורה ויב"ח וכו' דהא שפיעתין לחו בתיב"ב ע"י מנחות דף נח א' מ"ה"ה אכל יפה וכו']:

שינויי נוסחאות

א) כנשיי גרים ודעינן, ודכוין [אבות כנשיי דייצנא, ומלסה נכון:
ב) צילי אלעזר (ג'גיון);
ג) בצינור (ג'יג'י: ד) ליל ביון לשמן ביו טמא (ג'שן: ז) ס"א ח' ל"א סמיכה ונכסין וכו', (שי"ם) ועי' ביהדי(שי"ם), וכו"ם בכל דפושיי והשמיטתו עפ"י רש"י, ועי' מוס' (דקדו"ס: ז) צילי לזמנה, ויתבת על שטמא (ג'שן: ז) ס"א טוקף דבור יביאו יורשין עולתה, דשיעבודא דאורייתא, ואפ"כ מה"ד לא יביאו וכו' (שי"ם: ז) ח' לשמנה שחקריה לליל (שי"ם: ז) א' על לאוין האמורים עצובעת הפקדון והקדש ושפחה כרופה:
שכן טעונים נכסים, ולא גרס סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה א':
שלים ישנו צנצור, כנשי עזרת: הקיש

לא ידעינן כנאי. קאמר רחמנא מואל שפתיך תשמור דהא לא כמיז כהניא כהאי קרא עבודות לשמן ודלמא לאו בלשמן משתעי קרא כמז רחמנא זאת המורה למילף משלמים דמפרשה כזה לשמן: הכי גרסי' **רמי ריש לקיש על מעוהי**. שוכז על בטנו פניו (על) ו כלפי קרקע:

למה הן בציין. ואכתי לא קמא ליה טעמא דמתני' דליפין ממואל שפתיך: **ואין מרצין**. שאין כפרה למתים ו) ואף אתה אל תתמה על אלו: **האשה יולדת: ו** לא יביאו יורשין טמאסה. דהויא לה חטאת שמתו בעליה והלכתא גמירי לה ט) דלמימה אולה: **מודנא לך בעולה**. שאם שחטה שלא לשמן ה) שתתקרב אע"פ שאינה מרצה הואיל ומצינו שצאה לאחר מיתה ואינה מרצה וה"ה לשלמים ושאר קרבנות חזן מחטאת ט) ואשם מיהו דלא אחי לאחר מיתה דק"ל (תמורה דף יט), דכל שבחטאת מתה צאשם רועה מנא לן דקרבן שלא לשמן הואיל ואינו מרצה דלא אפיק תנא דמתני' אלא פסח וטמאס. **מתלווקסר**. וסייעתך ט) דאיכא רבי אליעזר דקאי כוותך: **משנה עשיתם**. סתם מתני' דלא פסל אלא חטאת ט): **פתחא ננפשיא**. מנלן דקרבי א) **יסיז רבי זירא וכו'**. וקמתמה אפיוריקא דר"ל: **קשיא ו** ליש לקיש **אשם**. אגוזי קרבן שלא לשמו שלא לרצות, הא לא אחי לאחר מיתה: **ונסיז תלמודא**. כלומר נסיז קרא לתלמודא דמילמיה: **אימא כנא כנדר ונדבא**. כדמשמע קרא ליימו ולא לירצו כ': **ריש לקיש מהכא פסח לה**. (מהכל) לא נפקא ליה ממואל שפתיך דליקרב אלא דלא לרצי והקרבנו מלחי קרא ליקף וסחטו אותה לחטאת אותה מיעוטא הוא אותה הוא דבעינן לשמה ואי לא פסולה כדליפין **אינה מרצה**. כדאמר אס לאו יאה נדבה: **אשם שמכפר**. על לאוין האמורים עצובעת הפקדון והקדש ושפחה כרופה: **שכן טעונים נכסים**. ולא גרס סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה א':

כשר **דיעבד** והא דכעי קרא במזורע משום ט) כדמיז ביה הוויא זאת תהיה כהווייתו יאה דמשמע עיכוצא כדלמך פ"ק דאמנות (דף ה), וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תחלה כשירה מוהעלה כדליתא בפ' תמיד דעלמא (פסחים נט), ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בעלמא דליכא תהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא בפ"ק דמנחות (דף ה), הקדים חטאתו לאשמו לא יאה אחד ממרס דמזו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה בני חטאת ועולה צעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמירין מיניה צעלמא (פסחים דף נט), להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אצל לא גמירין מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משובשעת בתורת כהנים ופירשתי במנחות בפ"ק (דף ד:): **אשם דלא אתא לאחור מיתה מנא א**ן. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי כהיקשא דזאת התורה ולמה לי מואל שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשם לא איתי בלא**. מימה הא לא אינטיריך מואל שפתיך כלא אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מסכרזא דמארמינן דלא כריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל השתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דוקא: **הא שאר בל הקדרשים אפי'ו שלא אשמן בשריין** ט) ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנכריכי קראי לעכז בפסח וטמאס מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת וכהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה א'שלימים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפיקין (דף יא), וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף ג), סמיכה ב) לאו דאורייתא: **תנודה יוביה ב**ן. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדעת ליצור שמקיילין כזה את המנובח (תודה) ושלמים ד) לא אמו בנדעת ליצור דהא ממעטינן ליה ט) . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האאן קרבנו לזבח שלמים ט):

כל הזבחים פרק ראשון זבחים. קדשים שלא שנה לעכז כל כמה דלכמי לא ידע קרא דמואל שפתיך ואי פריך ליפסלו דנגמר מחטאת ונפסחן בדיקשא ו) דזאת המורה כדפי'ישית בסמוך אי במה מצינו איכא למיפדך שכן כרת ואי בדיקשא דזאת המורה א"כ ליכתוב חדא או לחטאת גרידא או פסח גרידא

לא ידע א במאי כתב רחמנא זאת התורה ואי כתב רחמנא זאת התורה הוה אמינא ליפסלו כתב רחמנא מוצא שפתיך רמי ריש לקיש על מעוהי בי מדרשא ומקשי אם כשרים הם ירצו ואם אין מרצין למה באין * אמר לו ר' אליעזר בצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין דתנן ב"ה האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה א"ל מורדינא לך בעולה דאתיא לאחר מיתה אשם דלא אחי לאחר מיתה מנלן א"ל הרי מחלוקתך בציידו ב) רבי אליעזר אומר אף האשם אמר זהו שאומרוין עליו אדם גדול הוא קאמינא אנא במשנה שלימה ואת אמרת לי ר' אליעזר אלא אמר ריש לקיש אפתח אנא פתחא לנפשאי ימוצא שפתיך וגו' האי גרבה נדר הוא בו' כדלעיל יתיב רבי זירא ורבי יצחק בר אבא ויתיב אביי גבייהו וייתיב וקאמרי קשיא ליה לריש לקיש אשם ידלא אחי לאחר מיתה ונסיב לה תלמודא מוצא שפתיך אימא הבא בנדר ובגרבה לייתי ולא לירצי אשם לא לייתי כלל אמר להו אביי ריש לקיש מהכא פתח ורשחמ אותה לחטאת אותה לשמה כשרה שלא לשמה פסולה הא שאר קדשים שלא לשמן יבול ירצו ת"ל מוצא שפתיך ואימא הבא בנדר ונדבה לייתי ולא לירצי אשם (גמיו) ארצויי נמי לירצי אמר אביי אשם דמירצי לא מצית אמרת קל והומר מעולה ומה עולה שאינה מכפרת אינה מרצה אשם שמכפר אינו דין שאינו מרצה מה לעולה שכן כליל שלמים יוביחו מה לשלמים שכן טעונין נכסין ה) ותנופת חזה ושוק * עולה תוכיח ו)חזור הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן שהן קדשים ושחטון שלא לשמן כשריין ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא קודש ושחטו שלא לשמו כשר ואינו מרצה מה להצד השווה שבהן שכן ישנו צנצור. כנשי עזרת:

קדש

כשר **דיעבד** והא דכעי קרא במזורע משום ט) כדמיז ביה הוויא זאת תהיה כהווייתו יאה דמשמע עיכוצא כדלמך פ"ק דאמנות (דף ה), וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תחלה כשירה מוהעלה כדליתא בפ' תמיד דעלמא (פסחים נט), ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בעלמא דליכא תהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא בפ"ק דמנחות (דף ה), הקדים חטאתו לאשמו לא יאה אחד ממרס דמזו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה בני חטאת ועולה צעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמירין מיניה צעלמא (פסחים דף נט), להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אצל לא גמירין מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משובשעת בתורת כהנים ופירשתי במנחות בפ"ק (דף ד:): **אשם דלא אתא לאחור מיתה מנא א**ן. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי כהיקשא דזאת התורה ולמה לי מואל שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשם לא איתי בלא**. מימה הא לא אינטיריך מואל שפתיך כלא אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מסכרזא דמארמינן דלא כריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל השתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דוקא: **הא שאר בל הקדרשים אפי'ו שלא אשמן בשריין** ט) ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנכריכי קראי לעכז בפסח וטמאס מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת וכהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה א'שלימים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפיקין (דף יא), וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף ג), סמיכה ב) לאו דאורייתא: **תנודה יוביה ב**ן. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדעת ליצור שמקיילין כזה את המנובח (תודה) ושלמים ד) לא אמו בנדעת ליצור דהא ממעטינן ליה ט) . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האאן קרבנו לזבח שלמים ט):

כשר **דיעבד** והא דכעי קרא במזורע משום ט) כדמיז ביה הוויא זאת תהיה כהווייתו יאה דמשמע עיכוצא כדלמך פ"ק דאמנות (דף ה), וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תחלה כשירה מוהעלה כדליתא בפ' תמיד דעלמא (פסחים נט), ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בעלמא דליכא תהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא בפ"ק דמנחות (דף ה), הקדים חטאתו לאשמו לא יאה אחד ממרס דמזו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה בני חטאת ועולה צעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמירין מיניה צעלמא (פסחים דף נט), להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אצל לא גמירין מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משובשעת בתורת כהנים ופירשתי במנחות בפ"ק (דף ד:): **אשם דלא אתא לאחור מיתה מנא א**ן. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי כהיקשא דזאת התורה ולמה לי מואל שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשם לא איתי בלא**. מימה הא לא אינטיריך מואל שפתיך כלא אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מסכרזא דמארמינן דלא כריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל השתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דוקא: **הא שאר בל הקדרשים אפי'ו שלא אשמן בשריין** ט) ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנכריכי קראי לעכז בפסח וטמאס מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת וכהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה א'שלימים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפיקין (דף יא), וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף ג), סמיכה ב) לאו דאורייתא: **תנודה יוביה ב**ן. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדעת ליצור שמקיילין כזה את המנובח (תודה) ושלמים ד) לא אמו בנדעת ליצור דהא ממעטינן ליה ט) . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האאן קרבנו לזבח שלמים ט):

שינוי מהא דרי"ה הולך הולך לומר פסח דרשב"ל להבסיר כל הקדשים מאותה קרא דמואל שפתיך הייט ללשונעמינן דאין מרצין. ווא"מ הא דרשב"ל קאמר לעיל ודמינא לך (בעולה דליתא לאחר מיתה), אי"כ שאר קדשים ידעינן דכשרים משום דבאס לאחר מיתה וא"כ (יהיו) ו) לא לומר דאס אחי ענין למואל שפתיך אשאר קדשים מזה ענין כו, וי"ל דלא קבלה רשב"ל דשני דחוקא הוא, ולדכוי דרי"ה קאמר ובעולם ס"ל לרשב"ל דאין [ללמוד מזה מיתא] אשתי קודש ואשתי בעלים: **אשם ארציי** נפי לירצי. אין להקשות דלעיל תקשה אשם לא ליימו כלל דמסכרזא יז לנו לפסול אשם (ויתר) משאר קרבנות והכא תקשה [דמסכרזא יז להבסיר צאשם (ויתר) משאר קרבנות. וי"ל דלעיל לא היה ידוע מדרשא דליתא ויש לפסול מסכרזא צאשם ויתר משאר קרבנות ממה מצוי חטאת אצל עשה דאס ידעינן (מדרשא דליתא אף) ה] דיטולים לפסול צאשם כיון דאשם כא לכפר ולא שייך ביה אמו ולא שייך ביה אמו נדבה וי"ל דאין להכשירו תלאלאן וגי גלי קרא צאשם אותה לגמרי אשכריה אפ"י לרצות ולכסר:
שבן טעונין נכסין. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדנפקא לן לקמן דף ה), מחטאת וכתאס. [ואפסחן דגרסי' [משום] אשם מזורע שאיט טעון סמיכה, ואס תאמר אי מיירי צאשם מזורע הא אשם מזורע טעון נכסים ומאי תקשה כן טעונין סמיכה ונכסים. וי"ל דהכי פריך מה לעלמים) שכן כולן טעונין סמיכה ונכסים אצל אין כל האשמות טעונין סמיכה ונכסים. ומתה מלי קאמר [ועולה תוכיח] והלא בעולם כמיז ומתן, וי"ל דר"ל [ועולה העוף, ואי"ת] אי"כ מלי פריך במתוך שכן שיען בצינור כצינור והלא עולת העוף אינה כזה בצינור, וי"ל דמי' פריך משום עולה שישט צנצור [דעל מה מצוי אף] כרכל כל דהו פרכין [וחו"ס סו"ו]:
יבול ירצו ח"ל טבא שפתיך. אין להקשות דהכא משמע דלי לאו מואל שפתיך היימי [ואמר דמרגה ועליל דלי לאו מואל שפתיך הוה אמינא דמשכר, וי"ל דהא דכפר כהא דמרגה אי לאו מואל שפתיך דהא דעינן כפרות מאותה אצל לעיל דלא אפיק אדעתין אותה להכי קאמר ליפסלו אי לאו מואל שפתיך. ווא"מ לעיל למן] לא הכיז דשא דליתא להכשין. מיך הרי"ר חיים מבר דאע"ג דלעולם מתוך אלותה הוי"ק לעיל יטול ליפסלו ח"ל [ואליה ככאן מתחן תקועה כהה ובהה מיתב ותיקך כמר מן הפסח]. ועד אחר מורי דלעיל נקט תלמודא אליבא דרי"ה דהא לית ליה דרשא דליתא כדמוכח בתנן מתחאמר אף אשם אצל הכא כא ינשב אליבא דרענן ורענן איה להו דרשא דליתא. מדע דקאמר רשב"ל תמינא אלא משנה שלמים לומר לרענן, [ואלמא דקושייתן] רשב"ל [וחאן] קושיא אשקאסה

תלמודא מיד וליפסלו, אלא דהוי לעיל נקט אליבא דרי"ה ורשב"ל נקט אליבא דרענן אס:

ה.

קדשים שלא שנה לעכז כל כמה דלכמי לא ידע קרא דמואל שפתיך ואי פריך ליפסלו דנגמר מחטאת ונפסחן בדיקשא ו) דזאת המורה כדפי'ישית בסמוך אי במה מצינו איכא למיפדך שכן כרת ואי בדיקשא דזאת המורה א"כ ליכתוב חדא או לחטאת גרידא או פסח גרידא ואי נאמר דככל דוכתא דמנכרינן שנה לעכז היינו מהכא [ומנכרנין] ו) מואל שפתיך וגו' א"כ אחי שפיר הא דפריך וליפסלו כו'. ע"כ הג"ה:

הג"ה מצנינו בבאין לאחור מיתה שבשריין ואין מרצין, ווא"מ מי דמי הני לא עלו אצל באין לאחר מיתה עלו לגמרי לשם חובה דלמ"ד שיעבודא דאורייתא א) אס היה הקרבן נפסל היו היושין וקוקין להציא אחר ואפילו למ"ד לאו דאורייתא אס הפריש שניהם לאחריות אס נפסל הראשון מיציין להקריב את השני נמאל דבאין לאחר מיתה מרצין לענין שעולין לשם חובה משא"כ בצינו קודש וי"ל דמ"מ דמיא קמא להדדי לענין דאין מרצין רצינו גמור ו) דאין כפרה למת ולא כז חיוז הצהא הוא אלא שנתייבי ד) מחיים וצינינו קודש ובעלים נמי אין רצינו גמור וא"ת ומה רליה מייתי מצאין לאחר מיתה אטו מי יליפינן מינה בכל מקום שלא שנה הכמוז דליתו אלא למנוה דלינא כשרין ולא עלו וי"ל דדוקא שני קודש ושני בעלים דוקא ט) מדמי דהוי צאין ט) לאחר מיתה שאין לו בעלים וכמו שלשם כשר ואינו מרצה ממו כן כאן ששנה אותו מצעליו והוי כאן לו בעלים ו): **עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה**. משמע אצל יח' אס היתה יכולה להציא חטאתה אחר עולתה עלתה י) לה עולתה לשם עולה וכן משמע בתורת כהנים בפרשת אזהב כי חזריע ט) שאם הציאה עולתה תחילה תציא חטאתה ממין עולתה וכן בנזס' קיינס (פס"צ) ומימה דבפרק תמיד נשחט (פסחים דף נט), אמר' זה צנין אכ שכל חטאות קודמות לעולת העוף אפי' חטאת העוף נעולה בזהמה ואפי' דיעבד קאמר דפסול מדמשני שאני עולת מזורע דרחמנא אמר והעלה שהעלה כזר והיינו דיעבד דלכתמילה חטאת קודמת ט) כדכמיז כהניא בקרא ב) ש"מ דצעלמא דיעבד לא ומירך ה"ר חיים דה"ה דצעלמא

אס היתה יכולה להציא חטאתה אחר עולתה עלתה י) לה עולתה לשם עולה וכן משמע בתורת כהנים בפרשת אזהב כי חזריע ט) שאם הציאה עולתה תחילה תציא חטאתה ממין עולתה וכן בנזס' קיינס (פס"צ) ומימה דבפרק תמיד נשחט (פסחים דף נט), אמר' זה צנין אכ שכל חטאות קודמות לעולת העוף אפי' חטאת העוף נעולה בזהמה ואפי' דיעבד קאמר דפסול מדמשני שאני עולת מזורע דרחמנא אמר והעלה שהעלה כזר והיינו דיעבד דלכתמילה חטאת קודמת ט) כדכמיז כהניא בקרא ב) ש"מ דצעלמא דיעבד לא ומירך ה"ר חיים דה"ה דצעלמא לא ומירך ה"ר חיים דאמך פ"ק דאמנות (דף ה), וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תחלה כשירה מוהעלה כדליתא בפ' תמיד דעלמא (פסחים נט), ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בעלמא דליכא תהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא בפ"ק דמנחות (דף ה), הקדים חטאתו לאשמו לא יאה אחד ממרס דמזו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה בני חטאת ועולה צעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמירין מיניה צעלמא (פסחים דף נט), להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אצל לא גמירין מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משובשעת בתורת כהנים ופירשתי במנחות בפ"ק (דף ד:): **אשם דלא אתא לאחור מיתה מנא א**ן. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי כהיקשא דזאת התורה ולמה לי מואל שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשם לא איתי בלא**. מימה הא לא אינטיריך מואל שפתיך כלא אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מסכרזא דמארמינן דלא כריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל השתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דוקא: **הא שאר בל הקדרשים אפי'ו שלא אשמן בשריין** ט) ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנכריכי קראי לעכז בפסח וטמאס מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת וכהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה א'שלימים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפיקין (דף יא), וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף ג), סמיכה ב) לאו דאורייתא: **תנודה יוביה ב**ן. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדעת ליצור שמקיילין כזה את המנובח (תודה) ושלמים ד) לא אמו בנדעת ליצור דהא ממעטינן ליה ט) . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האאן קרבנו לזבח שלמים ט):

דאיכא למיפדך כדפרכין לרי"ה לקמן, לא דמי דהתם הוא כזר דרדשינן מיעוטא דליתא להכשירא דאשם ואתא ר"א לזכות הדרשא דליתא. אצל תהא דלכמי לא קאמר מיעוטא דליתא ותכשרים שאר קדשים ממואל שפתיך ואס לאו יהיה נדבה הלבך כי גלי תחטאת לפסול מזה דשניה הכמוז לעכז ואפסיה תחמא לחטאת מכלל שאר קדשים דבאין בנדבה אמרינן דהיי' [נמן] צאשם כיון דלא שייך ביה לומר ואס לאו יהי נדבה כמו חטאת ולא הוה שייך למיפדך כלל ו) ומשני רשב"ל אותה וכו' הא שאר כל הקדשים כשרים, וא"מ למה הולך לדרוש שאר קדשים מאותה הא שאר קדשים ידעינן ממואל שפתיך שפתיך שפתיך ואל הוי קשין לן רק תמאס, וא"כ אשם לומר הוי ליה למרשטיה מאותה, וי"ל דעני ליישב מילתיה אליבא דרשב"ל שחי' קשה לו משאר קדשים [וקא שנין]

קאמר לעיל ודמינא לך (בעולה דליתא לאחר מיתה), אי"כ שאר קדשים ידעינן דכשרים משום דבאס לאחר מיתה וא"כ (יהיו) ו) לא לומר דאס אחי ענין למואל שפתיך אשאר קדשים מזה ענין כו, וי"ל דלא קבלה רשב"ל דשני דחוקא הוא, ולדכוי דרי"ה קאמר ובעולם ס"ל לרשב"ל דאין [ללמוד מזה מיתא] אשתי קודש ואשתי בעלים: **אשם ארציי** נפי לירצי. אין להקשות דלעיל תקשה אשם לא ליימו כלל דמסכרזא יז לנו לפסול אשם (ויתר) משאר קרבנות והכא תקשה [דמסכרזא יז להבסיר צאשם (ויתר) משאר קרבנות. וי"ל דלעיל לא היה ידוע מדרשא דליתא ויש לפסול מסכרזא צאשם ויתר משאר קרבנות ממה מצוי חטאת אצל עשה דאס ידעינן (מדרשא דליתא אף) ה] דיטולים לפסול צאשם כיון דאשם כא לכפר ולא שייך ביה אמו ולא שייך ביה אמו נדבה וי"ל דאין להכשירו תלאלאן וגי גלי קרא צאשם אותה לגמרי אשכריה אפ"י לרצות ולכסר:
שבן טעונין נכסין. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה, ואס תאמר אי מיירי צאשם מזורע הא אשם מזורע טעון נכסים ומאי תקשה כן טעונין סמיכה ונכסים. וי"ל דהכי פריך מה לעלמים) שכן כולן טעונין סמיכה ונכסים אצל אין כל האשמות טעונין סמיכה ונכסים. ומתה מלי קאמר [ועולה תוכיח] והלא בעולם כמיז ומתן, וי"ל דר"ל [ועולה העוף, ואי"ת] אי"כ מלי פריך במתוך שכן שיען בצינור כצינור והלא עולת העוף אינה כזה בצינור, וי"ל דמי' פריך משום עולה שישט צנצור [דעל מה מצוי אף] כרכל כל דהו פרכין [וחו"ס סו"ו]:
יבול ירצו ח"ל טבא שפתיך. אין להקשות דהכא משמע דלי לאו מואל שפתיך היימי [ואמר דמרגה ועליל דלי לאו מואל שפתיך הוה אמינא דמשכר, וי"ל דהא דכפר כהא דמרגה אי לאו מואל שפתיך דהא דעינן כפרות מאותה אצל לעיל דלא אפיק אדעתין אותה להכי קאמר ליפסלו אי לאו מואל שפתיך. ווא"מ לעיל למן] לא הכיז דשא דליתא להכשין. מיך הרי"ר חיים מבר דאע"ג דלעולם מתוך אלותה הוי"ק לעיל יטול ליפסלו ח"ל [ואליה ככאן מתחן תקועה כהה ובהה מיתב ותיקך כמר מן הפסח]. ועד אחר מורי דלעיל נקט תלמודא אליבא דרי"ה דהא לית ליה דרשא דליתא כדמוכח בתנן מתחאמר אף אשם אצל הכא כא ינשב אליבא דרענן ורענן איה להו דרשא דליתא. מדע דקאמר רשב"ל תמינא אלא משנה שלמים לומר לרענן, [ואלמא דקושייתן] רשב"ל [וחאן] קושיא אשקאסה

תלמודא מיד וליפסלו, אלא דהוי לעיל נקט אליבא דרי"ה ורשב"ל נקט אליבא דרענן אס:

עין משפט נר מצוה

בו א מיי פ"א מהל' מחוסרי כפרה הלכה יג:

ב מיי פ"ד מהל' פסח"מ הלכה ד:

תורה אור השלם

- מוצא שפתיך תשמור ונעשית כאשר נדרת לידוהא אלוהך נדבה אשר דברת בפך: דברים כג, כד
- וקמן את ידו על ראש חטאתא ושחטו אתה לחטאת במקום אשר ישחט את העולה: ירקא ד, לג

מוסף רש"י

לא יביאו יורשין חטאתה. דזו אחת ממשש טעאות הממות טעאת שמטו בעליה (מנחות ד:) משנה שלימה. מסם משנה (שם ט:):

ליקוטים

רבי ריש לקיש על פסוה. דרכם היה לשכב על בטנם (מוס' גיטין דף מז,). [ובתרי הראש"י שם משמע כדכ היה דרכו של רשב"ל דקאן]. שאלא: אחד שהוא יושב ולומר גמרא אחד בספר אחד מספרי הקודש, וטרה בישיבתו ורוצה לשכב על צידו או על גבו או על בטנו וללמוד, אי שרי או דאמרינן אין דרך ארץ ללמוד כך. תשובה: אתא בבנ' רמי ר"ל על מעוהי וכו' ע"ש, ולן גם זה שעתה פסינא ועושין כן לנוח אהי דשרי, אף לך לא תמיד הכנה מה אלא מעט עד שנית. (מורה נעשה ס'